

Han de comparèixer els jutges al Parlament?

Les crítiques adreçades des d'instàncies polítiques a l'actuació d'alguns jutges i magistrats en alguns casos que desprenen una aroma pestilent de *lawfare*, i sobretot la intenció manifestada per ERC i Junts de citar-ne alguns a comparèixer en les comissions d'investigació dels atemptats del 17-A, l'operació Catalunya o de Pegasus, ha donat lloc a una fronda de togues i punyetes de jutges, però també de fiscals, que no es veia des de... les insòlites protestes corporatives contra la futura llei d'amnistia. El ple del Consell General del Poder Judicial (CGPJ) s'ha afanyat a adoptar un acord unànimе instant el Congrés i el Senat a abstenir-se de citar-los, avançant que la permanent d'aquest òrgan –més caducat que un iogurt de l'any passat– denegarà l'autorització a comparèixer. També hi està en contra la dreta política de PP i Vox i el PSOE, com s'ha encarregat de deixar clar el triministre Félix Bolaños.

Però, ¿tenen els jutges l'obligació de comparèixer a les comissi-

ons d'investigació? Certament, no hi ha cap precedent en més de quatre dècades de democràcia. L'únic magistrat que hi ha comparegut és l'inefable Daniel de Alfonso, l'abril de 2017, però en la seva condició d'exdirector de l'Oficina Antifrau de Catalunya, per donar explicacions de la seva col·laboració amb el ministeri de l'Interior dirigit per Jorge Fernández Díaz en el marc de l'operació Catalunya. En aquell moment, el CGPJ va acabar accedint-hi amb la condició que no parlés de la seva activitat com a magistrat, precisament, ja que l'article 76 de la Constitució faculta el Congrés i el Senat a crear comissions d'investigació i estableix que és obligatori comparèixer, remetent-se a les lleis perquè estableixin les sancions en cas de no fer-ho (actualment, l'article 502 del Codi Penal). Una llei orgànica de 1984 regula les comparei-

JOAN RIDAO

PROFESSOR DE DRET CONSTITUCIONAL DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Els jutges no haurien de negar-se a acudir a les comissions d'investigació

xences en ambdues cambres i preveu l'obligació de comparèixer personalment de qual-sevol ciutadà espanyol o estranger resident a Espanya. Per això mateix va haver de comparèixer Daniel de Alfonso.

Contra això, ara l'òrgan de govern dels jutges esgrimeix l'article 399 de la llei orgànica del Poder Judicial, que

diu que les autoritats civils i militars s'abstindran d'intimar els jutges i magistrats i de citar-los perquè compareguin davant la seva presència, de forma que quan una autoritat necessita dades o declaracions que no es refereixen al seu càrrec o funció s'han de demanar per escrit o ser rebudes al despatx oficial, previ avis. O sigui, el CGPJ addueix que, per sobre de la Constitució, hi ha un règim específic i prevalent que els atorga una prerrogativa de la qual no gaudeixen la resta de mortals. Ara ja no val, doncs, la de-

claració del cas De Alfonso, quan el CGPJ va acabar admetent "el deure constitucional de comparèixer i col·laborar amb les comissions d'investigació", per bé que amb l'excepció que la compareixença no podia versar sobre dades o declaracions que es referissin al seu càrrec o funció jurisdiccional.

Els jutges, doncs, no haurien de negar-se a acudir a les comissions d'investigació. Aquestes són un mer instrument o de control polític –que no és el cas– o d'obtenció d'informació. I tenen una naturalesa estrictament política i no jurisdiccional. Com ha dit en diverses ocasions el TC (entre d'altres, en les sentències 133/2018 o 46/2001), les comissions emeten judicis d'oportunitat política i actuen no sota paràmetres de legalitat sinó de mera oportunitat política, per aclarir fets, determinar responsabilitats polítiques si és el cas o fer propostes i recomanacions. I si observen la comissió d'algun il·lícit, per posar-ho en coneixement de la Fiscalia.